

Õiguskantsler

Priit Pikamäe
Riigikohus
kantselei@riigikohus.ee

Teie 19.06.2014 nr 4-3-101-14

Meie 22.07.2014 nr 9-2/140926/1403159

Arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluses

01.01.2009–31.12.2010 kehtinud riigilõivuseaduse § 56 lg 1 ja lisa 1 (riigilõiv 65 000 krooni)

Austatud Riigikohtu esimees

Pöördusite minu poole ja küsisite põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 3-4-1-24-14 (tsiviilasi nr 2-09-37376) arvamust, kas 01.01.2009–31.12.2010 kehtinud riigilõivuseaduse (RLS) § 56 lg 1 ja lisa 1 olid Eesti Vabariigi põhiseadusega (Põhiseadus) kooskõlas osas, mille kohaselt tuli hagilt hinnaga 700 000 kuni 800 000 krooni tasuda riigilõivu 65 000 krooni.

Apellant pöördus 27.03.2014 Tartu Ringkonnakohtu poole ja vaidlustas Viru Maakohtu 25.02.2014 otsuse, taotledes ühtlasi põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatamist hagi maakohtule esitamise ajal kehtinud riigilõivu määra ettenäinud normi suhtes. 13.06.2014 algatas Tartu Ringkonnakohtu riigilõivu määra ettenäinud normi põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse.

Leian, et põhiseaduslikkuse järelevalve on algatatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku [§ 150](#) lõikes 6 nimetatud tähtaja jooksul ning et Tartu Ringkonnakohtu taotlus on lubatav.

Konkreetses kohtasjas kontekstis leian, et **Põhiseaduse § 15 lõikega 1 ning §-ga 11 ei olnud kooskõlas** Tartu Ringkonnakohtu 13.06.2014 määruse 2-09-37376 resolutiivosas märgitud 01.01.2009–31.12.2010 kehtinud **RLS § 56 lg 1 koostoimes sama seaduse lisaga 1**, mille alusel tuli tsiviilasjas **hinnaga 700 000 kuni 800 000 krooni tasuda** hagiavalduselt **riigilõivu 65 000 krooni**.

Asusin oma 04.03.2014 arvamuses nr [9-2/140284/1401007](#) (puudutas kohtusse pöördumiseks nõutava 1 118,45 euro suuruse riigilõivumäära põhiseaduspärasust) seisukohale, et kuna selle summa näol oli tegemist poole suurema summaga, kui tuli tasuda kuni 31.12.2008 kehtinud ning tuleb tasuda alates 01.07.2012 kehtiva riigilõivuseaduse alusel, ning eeldades, et ka nimetatud summad täitsid/täidavad riigilõivu eesmärgid (menetlusökonoomia ja Riigikohtu poolt tunnustatud kohtumenetluse kulude osalise kandmise põhimõte), ei ole nendest poole suurema riigilõivusumma nõudmine proportsionaalne. Sarnasest põhimõttest lähtusin ka oma 23.04.2014 Riigikohtule esitatud arvamuses nr 9-2/140531/1401804, mille puhul asusin seisukohale, et Põhiseadusega ei olnud kooskõlas 40 000 krooni suuruse riigilõivu nõudmine.

Praegusel juhul taotluse objektiks oleva riigilõivu summa 65 000 krooni (4154,26 eurot) osas jään eeltooduga sarnasele seisukohale ja leian, et **Põhiseaduse** § 15 lõikega 1 ning §-ga 11 **ei olnud kooskõlas** Tartu Ringkonnakohtu 13.06.2014 määruse 2-09-37376 resolutiivosas märgitud 01.01.2009–31.12.2010 kehtinud **RLS § 56 lg 1 koostoimes sama seaduse lisaga 1**, mille alusel tuli tsiviilasjas hinnaga **700 000 kuni 800 000 krooni tasuta** hagiavalduselt **riigilõivu 65 000 krooni**.

Iga üksik riigilõiv on konkreetne PS § 15 lg 1 sätestatud kohtusse pöördumise õiguse piirang ning vajab nii nagu mistahes muu põhiõiguse piirang proportsionaalset õigustust. Seetõttu peab iga riigilõiv olema majanduslikult põhjendatud, sh ka riigilõivus sisalduv menetlusökoonomia saavutamise hinnanguline osa.

Ühtlasi teatan, et ei soovi asja arutamist suulises menetluses.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Hent Kalmo
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel